

ANTIBARBARUS II

Rätta och förbättra följande meningar:

1. Lotsen spolades över bord, och hans kropp fanns aldrig.
2. Till syvende och sist.
3. Rykande het soppa.
4. Grälet övergick så småningom till slagsmål.
5. Begravningen gick lugnt till väga.
6. Det var den första gången jag såg dig.
7. Han tillhör en av Sveriges yppersta målare.
8. Han gillade och uppskattade Bernadotte.
9. Det glädjer mig att höra.
10. Rädslan att göra misstag måste övervinnas.
11. I tillbudet dödades två och tre skadades.
12. Den mänskliga rasen kommer på sikt kolonisera yttre rymden.
13. Jag vet inte ifall han kommer på torsdag.
14. Med utgångspunkt från nutida rön, är det omöjligt att säga något bestämt om detta.
15. Båten skall bärgas för att kunna fastställa vad som har gått fel.
16. De inestängdes länge i djup okunskap.
17. På postterminalen arbetar mer än fyrtio olika nationaliteter.
18. På söndag vet jag inte när båten kommer.
19. Det är upp till var och en att bestämma hur de vill ha det.
20. Om man ser i hennes pulpet, ligger var bok på sin rätta plats.
21. Han ville inte följa med, eftersom han skulle tentera i tyska nästa dag, och han måste därför läsa på språkläran.
22. Fåren märks för att veta vem ägaren är.
23. Prishöjning på mjölk.
24. Sjuk och hänfallen åt dryckenskap, kan jag inte annat än tycka synd om honom.
25. De tio hade samlats sedan gryningen.
26. Sätt dig längst fram!
27. Obalanserna har underblåsts sedan Atlantis.
28. Hon kände sig utelämnad.
29. Han kom inte tillbaka, innan han hade fullgjort sin plikt.
30. I gamla tider tog man till vara på allt.

Rättade och förbättrade:

1. Lotsen spolades över bord, och hans kropp påträffades aldrig. Eller: Lotsen spolades över bord, och hans kropp återfanns aldrig.
2. Til syvende og sidst.
3. Ångande het soppa.
4. Grälet övergick till sist i slagsmål.
5. Begravningen gick lugnt till.
6. Det var den första gång jag såg dig.
7. Han tillhör Sveriges yppersta målare. Eller: Han är en av Sveriges yppersta målare.
8. Han tyckte om och uppskattade Bernadotte.
9. Det gläder mig att höra.
10. Rädslan för att göra misstag måste övervinnas.
11. Vid olyckshändelsen dödades två och skadades tre.
12. Människosläktet kommer med tiden att kolonisera rymden.
13. Jag vet inte om han kommer på torsdag.

14. Med utgångspunkt i nutida rön kan man inte säga något bestämt om detta. Eller: Utgående från nutida rön kan man inte säga något bestämt om detta.
15. Båten skall bärgas för att man skall kunna fastställa vad som har gått på tok. Eller: Båten skall bärgas för att man skall kunna fastställa vad som gått på tok.
16. De var länge inestängda i djup okunnighet.
17. På postterminalen arbetar människor av fler än fyrtio nationaliteter.
18. Jag vet inte när på söndag båten kommer.
19. Det är vars och ens sak att bestämma hur han vill ha det.
20. Om man ser i hennes pulpet, finner man att var bok ligger på sin rätta plats.
21. Han ville inte följa med, eftersom han skulle tentera i tyska nästa dag och därför måste läsa på språkläran.
22. Fåren märks för att man skall veta vem ägaren är.
23. Höjning av mjölkpriset.
24. Sjuk och hemfallen åt dryckenskap som han är, kan jag inte annat än tycka synd om honom.
25. De tio hade varit samlade sedan gryningen.
26. Sätt dig längst framme!
27. Obalanserna har hållits vid makt ända sedan Atlantis' dagar.
28. Hon kände sig utlämnad.
29. Han kom inte tillbaka, förrän han hade fullgjort sin plikt. Eller: Han kom inte tillbaka, förrän han fullgjort sin plikt.
30. I gamla tider tog man vara på allt. Eller: I gamla tider tog man allt till vara.

Kommentarer:

1. Ett deponens kan aldrig användas i passiv konstruktion.
2. Dansk stavning används i detta från danskan lånade uttryck. Motsvarande gäller en mängd andra från främmande språk lånade ord och uttryck, som aldrig förekommer i något slags försvenskad form, till exempel *à la carte*, *chargé d'affaires*, *crescendo*, *csárdás*, *démarche*, *entrecôte*, *gentlemen's agreement*, *nachspiel*, *pizzicato*, *sine qua non*, *status quo*.
3. Soppan ryker inte, utan ångar. Tankereda.
4. *Övergå till* = byta ämne, byta verksamhetsfält. *Övergå i* = förvandlas till. *Så småningom* felanvänds ofta; det betyder ju litet i taget, något som fortlöper i flera stadier.
5. Kontamination av två snarlika uttryck med skilda betydelser. *Gå till* = (av)löpa; *gå till väga* = förfara, handla metodiskt.
6. Inskränkande (definierande), för sammanhanget nödvändig relativsats.
7. Kontamination.
8. Stilbrott. Endast i mycket ledigt, närmast slangartat talspråk har *gilla* betydelsen tycka om; den egentliga betydelsen av *gilla* är godkänna: *Av konungen gillad och stadfäst*.
9. Inget j i *gläder*.
10. Den preposition som naturligt hör till ett visst substantiv, i detta fall prepositionen *för* till substantivet *rädsla*, bör man behålla när man låter substantivet följas av en infinitiv, i detta fall *att göra*: *rädsla för att göra*. Egentligen osvenska uttryck av typen *rädsla att göra* har troligen uppstått under tyskans påverkan.
11. Ett *tillbud* är ingen allvarlig olyckshändelse utan blott något som kunde ha blivit en sådan men avvärdades. Det måste heta *skadades tre* eftersom även denna sats, och inte bara satsen *dödades två*, har den adverbiala bestämningen *vid olyckshändelsen*: *Vid olyckshändelsen ... skadades tre*.
12. *Den mänskliga rasen* är anglicism; på riktig svenska heter det antingen *mänskligheten* eller *människosläktet*. *På sikt* är dåligt språk, ty det heter antingen *på kort* (*kortare*) *sikt* eller *på lång* (*längre*) *sikt*. I många fall är *med tiden* att föredraga i stället för de båda anförda uttrycken. *Yttre*

rymden är anglicism, rak översättning av *outer space*; på svenska heter det *rymden* eller *världsrymden*.

13. *Ifall* kan inte användas i stället för *om* i indirekt fråga.

14. Det heter antingen med *utgångspunkt i* eller *utgående från*; med *utgångspunkt från* är kontamination av dessa båda och således oriktigt. *Utgång* eller *utgående* anger en handling som förutsätter ett tankesubjekt, varför det är bättre att byta ut den opersonliga konstruktionen *är det omöjligt att säga* mot den personliga *kan man inte säga*. Under alla omständigheter skall kommat bort, ty det som föregår detta är ingen egen sats.

15. Brott mot subjeksregeln, ty det är inte båten som fastställer något. *Gå fel* i betydelsen *gå på tok* är anglicism (*go wrong*). På riktig svenska har uttrycket *gå fel* redan en annan innebörd, såsom *gå åt orätt håll*, *gå in i orätt rum* etc.

16. *Länge* kan inte användas med det perfektiva verbet *innestängas* utan fordrar det imperfektiva *vara innestängd*. *Okunnighet* är det bättre ordet, *okunskap* det sämre.

17. Nationaliteter arbetar ingenstans, däremot människor av viss(a) nationalitet(er) – tankereda. *Fler(a)* och *många* använder man att bestämma räknebara substantiv, *mer* och *mycken/mycket* att bestämma icke räknebara: *fler(a)/många nationaliteter*, *böcker*, *ideer* men *mer/mycket vatten*, *mer/mycken uppskattning*, *mer/mycket murbruk*. FEL: *Hon har mycket böcker*. Rätt: *Hon har många böcker*.

18. Satsfläta.

19. Att *det är upp till någon* är anglicism. På riktig svenska heter det att *det är någons sak*. Det plurala *de* kan inte brukas vid syftning på det singulara *var och en*.

20. Ett för sammanhanget nödvändigt tankeled har utelämnats, ty var bok ligger på sin plats, även när man inte ser i hennes pulpet (se *Rebbe, Ivan, Gullberg*, § 166.6, sidan 112). Tankereda.

21. Även den tredje och sista satsen skall vara bisats, ej huvudsats, eftersom den skall vara samordnad med den närmaste föregående bisatsen.

22. Subjeksregeln. Det är inte fåren som skall veta vem ägaren är.

23. Förledsbestämning.

24. När man använder en attributiv satsförkortning (se *Rebbe, Gullberg, Ivan*, § 164.1, s. 108), måste man se till så att den får rätt syftning. De föga brukliga *hänfallen* och *hänfalla* betyder inte detsamma som *hemfallen*, *hemfalla*.

25. Det perfektiva verbet *samlas* måste ersättas med det imperfektiva *vara samlad(e)* när varaktighet avses: *sedan gryningen*.

26. *Framme* uttrycker befintlighet, *fram* rörelse. Eftersom vi säger *sätt dig där* (befintlighet), inte *sätt dig dit* (riktning), måste det heta *sätt dig där framme*, *sätt dig längst framme* etc.

27. Katakres: Obalanser underblåses icke utan *vidmakthålles* eller *hålles vid makt*. Namnet *Atlantis* är ingen tidsbeteckning utan måste ersättas med *Atlantis' dagar* eller dylikt. Om ett genitiv-s lägges till namn som redan slutar på -s, kan man med för tydlighets skull ange detta liksom dubbla s så: s'; observera: icke 's.

28. *Utelämna* och *utlämna* betyder ej detsamma.

29. Om huvudsatsen är nekande, använder man i bisatsen *förrän* i stället för *innan*.

30. Kontamination.

www.retorikskolan.com

L.A. 231128.

Senast korrigerad 240417.